

Rekomendacje do prac zespołów wyznaczających lasy społeczne

Przedstawione rekomendacje opieramy na naszych doświadczeniach z pilotażowego procesu wyznaczania lasów społecznych wokół Kielc. Chcemy wskazać kluczowe obszary wymagające poprawy, które mogą pomóc w efektywniejszej i bardziej przejrzystej współpracy w przyszłości. Te rekomendacje wynikają zarówno z naszych obserwacji jako zespołu facylitatorek, jak i z uwag oraz opinii zgłaszanych przez uczestników. Wierzymy, że wprowadzenie proponowanych zmian pozytywnie wpłynie na jakość kolejnych etapów projektu i zwiększy zaufanie między zaangażowanymi stronami.

Skład zespołu

- **Transparentność doboru członków zespołu**

Kryteria wyboru członków zespołu nie były jasne i zostały odgórnie narzucone, co budziło wątpliwości co do obiektywności procesu. Ponadto podkreślano, że niektóre organizacje społeczne współpracują ze stroną leśną, co może wpływać na niezależność ich stanowisk. Zalecamy opracowanie i udostępnienie transparentnych kryteriów doboru uczestników, aby zwiększyć zaufanie i poczucie sprawiedliwości wśród wszystkich stron.

- **Reprezentatywność strony społecznej**

Strona społeczna miała trudności z zapewnieniem pełnej obecności wszystkich zaproszonych organizacji, co mogło wpłynąć na reprezentatywność zespołu. Warto rozważyć elastyczniejsze podejście do uczestnictwa oraz zapewnienie wsparcia organizacyjnego, które ułatwiłoby udział większej liczbie przedstawicieli organizacji społecznych.

- **Wzmocnienie merytoryczne poprzez udział eksperta ze strony społecznej**

Przy niskim poziomie zaufania między stronami, wskazane byłoby włączenie do zespołu niezależnego eksperta wspierającego stronę społeczną w interpretacji wytycznych i rekomendacji Ogólnopolskiej Rady o Lasach. Taki ekspert mógłby rozwiązać wątpliwości merytoryczne i zapewnić równowagę w dyskusjach, co przyczyniłoby się do bardziej konstruktywnego dialogu.

- **Włączenie kluczowych interesariuszy**

Organizacja Lasy i Obywatele nie została w pełni uwzględniona w procesie, mimo jej znaczącego wpływu na działania strony społecznej. W obliczu narastającej krytyki w mediach, ważne jest odniesienie się do ich uwag oraz włączenie ich przedstawicieli do dalszych prac. Pozwoli to na bardziej kompleksowe uwzględnienie różnorodnych perspektyw i może zapobiec eskalacji konfliktów.

Organizacja spotkań

- **Spotkania przedmediacyjne z każdą ze stron**

Ze względu na istniejący konflikt tożsamościowy między stroną społeczną a leśną, sugerujemy zorganizowanie przynajmniej jednego spotkania przedmediacyjnego z każdą ze stron osobno. Takie spotkania pozwolą uczestnikom na omówienie wyzwań, skoordynowanie działań i przygotowanie się do konstruktywnego dialogu. Ułatwi to budowanie wzajemnego zrozumienia i zwiększy szanse na osiągnięcie porozumienia.

- **Adekwatne tempo pracy i przestrzeń na dialog**

Chociaż przewidziany czas był wystarczający do zakończenia prac w Kielcach, nie pozostawiał miejsca na wypracowanie głębszego porozumienia, prowadzenie spokojnej dyskusji o lasach ani na zgłębienie tematu na poziomie merytorycznym. Uczestnicy wielokrotnie zgłaszali, że presja czasowa działała na niekorzyść strony społecznej oraz negatywnie wpływała na merytoryczny poziom wypracowanych propozycji, ponieważ nie było czasu na dogłębne omówienie kwestii i odpowiednio dużo miejsca na dyskusję. Zalecamy uwzględnienie w czasie prac dodatkowego czasu na dialog, refleksję oraz merytoryczne zgłębianie tematów, co pozwoli wszystkim stronom na pełniejsze przedstawienie swoich stanowisk i obaw.

- **Część edukacyjna prowadzona przez niezależnego eksperta**

Brakowało części edukacyjnej, która wyjaśniałaby kryteria lasów oraz sposoby gospodarowania, prowadzonej przez eksperta cieszącego się zaufaniem obu stron. Wprowadzenie takiej sesji pozwoliłoby uczestnikom lepiej zrozumieć zagadnienia i ułatwiłoby merytoryczną dyskusję. Zmniejszyłoby to również obciążenie uczestników związane z samodzielnym zapoznaniem się z dokumentacją i terminologią.

Sposób pracy

- **Jasność kryteriów i terminologii**

Przedstawione kryteria oraz sposoby zagospodarowania były często niejasne i niedoprecyzowane, co prowadziło do różnego rozumienia przedmiotu prac. Sugerujemy opracowanie klarownych definicji i wyjaśnień terminów dostępnych dla wszystkich uczestników. To pomoże uniknąć nieporozumień i usprawni komunikację między stronami.

- **Udostępnienie wzoru raportu końcowego na początku prac**

Wzór raportu końcowego powinien być udostępniony na początku procesu, aby uczestnicy mogli od początku pracować z myślą o końcowym rezultacie. Pozwoli to lepiej ukierunkować dyskusje i zapewnić, że wszystkie istotne aspekty zostaną uwzględnione w opracowaniu.

- **Koordinacja działań facylitatorów w różnych miastach**

Warto rozważyć koordynowanie działań facylitatorów pracujących w różnych lokalizacjach, aby umożliwić wymianę doświadczeń i zapewnić spójność procesów. Taka współpraca może przyczynić się do podniesienia jakości facylitacji oraz do wypracowania najlepszych praktyk na przyszłość.